

■ **Kuvataiteen ja tekstiilityön opettajana toimiva Arjaliisa Rantalainen otti vuosi sitten vapaata työstään Turun Steiner-koulusta. Rantalainen opiskeli Turun yliopiston avoimessa yliopistossa taidehistorian perusopintoja – erinomaisella menestyksellä ja myös ahaa-elämyksiä kokien.**

Opettajan roolista opiskelijan rooliin

– Halusin päivittää tietojani taidehistoriasta ja sen tutkimuksesta, kertoo Arjaliisa Rantalainen. Halusin oppia lisää Suomen taidehistoriasta, koska aiemmat tietoni ovat painottuneet kansainvälisempään suuntaan, mikä johtuu osittain siitä, että olen opiskellut taidehistoriaa myös Englannissa. Olen erittäin iloinen siitä, että Turussa toimii avoin yliopisto, joka mahdollisti opiskeluni.

– Steinerkoulujen opetukseen sisältyy selvästi muita kouluja enemmän taide- ja taitoaineiden opetusta. Opetan 9. luokkalaisten kuvataideopetuksen lisäksi taidehistoriaa noin 40 tunnin ”paketin”. Opetuksessa painottuu elämyksellisyys – asi tiedon ohella eläydytään eri aikojen ja tekijöiden taiteeseen sitä itse tehden. Lukiossa opiskellaan valtakunnallisten kuvataidekurssien lisäksi arkkitehtuurin

historiaa. Nämä seikat vaikuttivat siihen, että halusin siirtyä opettajasta roolista opiskelijaksi, summaa Rantalainen.

– Ihan kokonaista lukuvuotta en vapaalla voinut olla, koska lukiomme opetussuunnitelmaan kuuluu taidehistoriaan ja arkkitehtuurin historiaan liittyvä kulttuurimatka, ja olen vastannut näiden Euroopan eri kohteisiin suunnattujen matkojen vetämisestä jo 12 kertaa. En halunnut tätä mieluisaa velvollisuutta jättää tänäkään vuonna.

Näköaloja rakennettuun ympäristöön

– Opintojen parissa löysin yhteyksiä, joita en aiemmin ollut huomannut tutkiessani erillisiä taiteen ilmiöitä tai suuntauksia, toteaa Rantalainen. Eniten ahaa-elämyksiä herättäväksi osoittautui suomalaisen arkkitehtuurin historia itsenäisyyden ajalta. Isäni toimi kaupunginarkkitehtinä Seinäjoella samaan aikaan kun Alvar Aallon suunnittelema Lakeuden ristiä, kaupungintaloa ja kirjastoa rakennettiin. Lapsuuteeni liittyy jatkuva virta – siltä se silloin tuntui – ulkomaisia arkkitehtejä, joille isäni esitteli Aallon rakennuksia ja jotka päätyivät kotiimme tutustumaan Aallon lasikokoelmaan. Oli erittäin mielenkiintoista lukea arkkitehtuurista hieman pitemmän etäisyyden suomalla objektiivisuudella, ja löytää selityksiä sille, miksi asuinympäristömme näyttää sellaiselta kuin näyttää.

Elämänlaajuista oppimista

– Opiskelisin mielelläni lisää niin taidehistoriaa kuin kulttuurin tutkimustakin, mutta en ole keksinyt keinoa yhdistää työelämää, perhe-elämää, harrastuksia ja tätä iän mukanaan tuomaa yhä kasvavaa tarvetta ehtiä ihan vain ihmettelemään elämää ja sen ilmiöitä, kuvailee Rantalainen.

– Asioita on oppinut laittamaan hyllylle, ja siellä odottelevat vuoroaan keskeneräiset ikonit, kirjapinot, kangaspuut, neuleet, mosaiikkityöt ja saaristossa odottelee sielläkin talviunille saateltu puutarha kevään kylvöjä. Isovanhemmuus ei ole suinkaan vähäisin elämän tuomista lahjoista. Niinpä yritän hyväksyä tämän runsaudenpulan, ja olen kiitollinen mahdollisuudesta keskittyä opiskelijan osaan melkein vuoden ajaksi.

– Uskon vahvasti, että ymmärrys taidehistorian suurista linjoista kuuluu yleisivistykseen ja se auttaa meitä myös löytämään kiinnostavia ihmiskunnan kulttuurihistoriaan, ymmärtämään ”kertomusta ihmisestä”.

Taidehistorian opiskelua kulttuuripääkaupungissa

Jyhkeän graniittiseinäinen taidemuseo ja Jussi Mäntysen Joutsenet -patsas kuuluvat kiinteästi lapsuuden muistoihini, kertoo Arjaliisa Rantalainen. Perheemme muutti Seinäjoelle ollessani 2-vuotias, mutta lomilla kävimme Turussa mummolassa Puolalanpuistossa. Pienestä, tasaisesta pohjalaiskaupungista oli ihana päästä puistoon, joka sijaitsi mäellä ja josta oli niin hieno näkymä alas kaupunkiin.

Finest Open

■ Kesäkuussa oli merkittävä tapahtuma Suomen avoimen yliopiston historiassa. Yli 100 avoimen yliopiston asiantuntijaa koontui ulkomailla pohtimaan kolmen päivän ajan (ja yöt päälle) avoimen yliopiston ajankohtaisia haasteita.

Jotta tällainen tapahtuma on mahdollinen, tarvitaan Turun yliopiston avointa yliopistoa. Asiaa auttaa, jos olosuhteet ovat otolliset ja mukana järjestelyissä on hyviä kavereita. Tapahtumapaikkana oli Tallinna, ja taustalla vaikutti se, että Turku ja Tallinna ovat vuoden

2011 Euroopan kulttuuripääkaupunkeja. Hyvänä kaverina järjestelyissä oli Tallinnan yliopiston avoin yliopisto, joka täytti 15 vuotta 1.12.2011. Olimme 15 vuotta sitten kummeina auttamassa heitä alkuun.

Ajatus usein lentää korkeammalla, jos pohdinta tapahtuu ulkomailla. Ja se tietysti kuulostaa tärkeämmältä, jos kaikki sanotaan englanniksi. Tapahtuman nimi oli FINEST OPEN. Nimi tulee sanoista Finnish-Estonian Open University Seminar.

Millainen on "hienoin" (finest) avoin yliopisto tänään? Tallinnan tapaaminen muis-

tutti siitä, että avoin yliopisto on globaali ilmiö. Kavereita löytyy ympäri maapallon. On tärkeää, että toimijat voivat vaihtaa kokemuksia, kuten tässä tapauksessa Suomen ja Viron välillä.

Avoin yliopisto on myös yhteistyöverkosto. Näin on etenkin Suomessa, jossa järjestelmän perustamisessa oli keskeinen rooli vapaan sivistystyön oppilaitoksilla. Tuon yhteistyöverkoston edustajia oli mukana myös Tallinnassa. Ulkomailta katsoen tämä verkosto on Suomen avoimen yliopiston merkittävin erityispiirre.

Seminaarien monien teemojen joukossa nousivat esille tämän hetken keskeiset haasteet: uuden opetusteknologian mahdollisuudet sekä ohjauksen ja neuvonnan järjestelyt. Avoin yliopisto on oman perustehtävänsä vuoksi joutunut aina kehrittelemään yliopistojen perinteestä poikkeavia joustavia opiskelumuotoja. Turkuun haettiin 90-luvulla uusinta tietoa Englannista, Yhdysvalloista ja Kanadasta. Veimme puolestamme tätä osaamista myös Viroon. Tällä hetkellä Tallinnan avoin yliopisto puolestaan vie osaamista Georgiaan.

Opiskelijakeskeiset opintojärjestelyt ovat keskeinen osa finest-elementtiä. Avoin yliopisto on vuosien saatossa toiminut laboratoriona, jossa on voitu testata ja kehitellä sellaisia uusia muotoja, jotka myöhemmin ovat siirtyneet perusopetuksen puolelle. Tämä osaaminen on saanut finest-leiman niin kansallisissa kuin kansainvälisissä arvioinneissa.

Teknologinen kehitys suoltaa kiihtyvällä tahdilla innovaatioita, joita tulisi testata. Opetuksen suunnittelun perinteen omaavan avoimen yliopiston tulisi edelleen ylläpitää "tullilaboratoriota", joka olisi kiinteässä yhteydessä avoimen yliopiston globaaleihin laboratorioihin. Diginatiivit ja etukenossa yliopistoihin saapuvat Pisa-nuoret odottavat yliopistoilta luovuutta ja innovatiivisuutta.

*Jorma Rinta-Kanto
Erikoissuunnittelija*

tyisesti kyliin maaseudun asuinpaikkoina.

Potentiaaliset maallemuuttajat ovat hankkeen tärkeä kohderyhmä. Heille markkinoidaan maakuntien kyliä ja maaseudun vapaita kohteita. Toisena tärkeänä kohderyhmänä ovat kylät ja maaseutumaiset kunnat, joiden omaa asukashankintaa ja maallemuuttopalveluita hanke pyrkii kehittämään.

■ Tammikuussa 2011 käynnistynyt **Onni kutsuu kylään** -hanke edistää maallemuuttoa Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Nimensä mukaisesti hankkeessa keskitytään erityisesti kyliin maaseudun asuinpaikkoina.

– Hankkeen avulla on aloitettu uusien tonttien ja tyhjiä asuntojen kartoittamista kylillä. Yhdessä kylien kanssa on tuotettu markkinointimateriaalia, päivitetty kylien kotisivuja ja harjoiteltu sosiaalisen median hyödyntämistä osana kylän markkinointia. Kunnan ja kylien yhteistyötä on kehitetty esimerkiksi perustamalla kylien neuvottelukunta ja laatimalla kyläsuunnitelmia. Potentiaalisia maallemuuttajia on tavoiteltu messuilla ja tapahtumissa, listaa hankkeen tähänastisia toimenpiteitä projektipäällikkö **Eija Eloranta**.

– Työ jatkuu seuraavat kaksi vuotta. Uusina toimenpiteinä on ensi vuodelle valmisteilla markkinointikampanjoita pääkaupunkiseudulle sekä kartoitus kuntien asukashankin-

taan ja markkinointiin käyttämistä keinoita. Tavoitteena on myös koota maakuntien vapaita kohteita valtakunnalliseen **www.maallemuutto.info**-portaaliin, joka tarjoaa käytännönläheistä tietoa maallemuuttoa harjoittaville.

Valtakunnan tasolla yhteistyötä tehdään myös Maaseutuasumisen teemaryhmän kanssa. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän nimittämä teemaryhmä tekee kannanottoja, ehdotuksia ja selvityksiä. Lisäksi se järjestää seminaareja ja tiedotustilaisuuksia sekä osallistuu julkiseen keskusteluun maaseutuasumista puoltavasta näkökulmasta.

Kansallinen koulutuksen vientiklusteri
Future Learning Finland järjesti myynnin-
edistämismatkan Saudi-Arabiaan
marraskuussa 2011.

Kuvassa vasemmalla professori Arja Virta
Turun opettajankoulutuslaitokselta ja
kehittämispäällikkö Timo Halttunen
Braheasta.

Kuva: Saira Leivo

Suomi on koulutuksen huippuluokkaa

■ **Suomalainen koulutusosaaminen kiinnostaa ulkomailla. Koulutuksen ja osaamisen viennin kiinnostusta selittävät muun muassa PISA-testien tulokset ja ammatillisen koulutuksen näyttötutkinnot. Kun ulkomaiset arvioinnit myöntävät meille kiitettäviä todistuksia, on meidän kai itsekkin uskottava olevamme hyviä. Miksi Suomi menestyy koulutuksessa?**

Koulun menestystekijät

Suomalaisen peruskoulun laatua tuottavat monet osatekijät – korkeakoulutetut opettajat, valtakunnalliset opetussuunnitelmat, oppijalähtöinen pedagogiikka ja koulun hyvä hallinto. Osansa koululaisten menestykseen antavat myös vanhemmat. Turun yliopistossa on tutkittu muun muassa koulun ja kodin yhteistyötä sekä vanhempien vaikutusta lastensa sosiaalisen kyvykkyyden kehitykseen. Oppimisympäristöillä ja oppimateriaaleilla tuetaan lasten kehitystä ja oppimista.

Kehittämistyötä on tehty paljon myös kunnissa. Turun Ilpoisiin rakennettiin Koulukylä, jossa saman katon alle yhdistettiin esiopetusryhmiä, peruskoulun alaluokkia, aamu- ja iltapäivätoimintaa ja terveydenhoitopalveluja. Koulukylän oppimisympäristö tukee luontaisesti lasten uteliaisuutta, itseohjautuvuutta ja luovuutta.

Osa suomalaista ajattelua on, että ketään ei jätetä yksin. Erityisopetusta ja ohjausta tarjotaan, jotta kaikki suorittaisivat peruskoulun tai ammatillisen tutkinnon. Suomalainen ajattelumalli poikkeaa muun muassa Saudi-Arabiassa omaksutusta gifted education -ajattelusta. Siellä seulotaan huippuja jo var-

haisista ikävuosista alkaen.

– Ajatus on, että lahjakkaat rakentavat Saudi-Arabiasta tietoyhteiskuntaa, toteaa professori **Arja Virta** Turun opettajankoulutuslaitokselta. Erityisopetuksen voidaan siellä tulkita merkitsevän lahjakkaiden opetusta, kun sillä yleisesti viitataan oppimisvaikeuksista kärsivien tai muuten erityistä tukea vaativien oppilaiden opetukseen.

Asiantuntijuuden lähteillä

Vaikka lahjakkaita oppilaita ei Suomessa juuri erityisesti huomioida, on meillä tarjottavaa huippuasiantuntijuuden kehittämiseen. Oppimistutkimuksen keskuksen LeMed-hankkeessa tutkitaan lääketieteen asiantuntijaksi

oppimista. Koulutus- ja kehittämiskeskus Brahean johtamassa FUTUREX-hankkeessa tutkitaan puolestaan korkeakoulututkintojen jälkeisten koulutusmallien toimivuutta ja kriittisiä menestystekijöitä. Tavoitteena on löytää tulevaisuuden osaamisalueita, joilla korkeakoulutetut menestyvät alati muuttuvilla työmarkkinoilla.

– Matkalla Saudi-Arabiaan huomasimme, kuinka suomalaista koulutusosaamista arvostetaan maailmalla, kertoo kehittämispäällikkö **Timo Halttunen** Braheasta. Koulutuksen vienti on mahdollisuus. Turun yliopistolla ja alueen muilla korkeakouluilla, kunnilla ja yrityksillä on paljon annettavaa koulutuksen ja osaamisen vientiin. ■

Lääketieteen asiantuntijuuden kasvaminen

■ Suomen Akatemian rahoittaman **LeMed-tutkimusprojektin** (2009–2012) tavoitteena on tutkia lääketieteen asiantuntijuuden oppimista koulutuksen aikana käsitteellisen muutoksen ja itsesäätelyn taitojen oppimisen näkökulmasta. Lääketieteen asiantuntijaksi kasvaminen asettaa opiskelijoille monenlaisia haasteita. – Eräänä keskeisenä haasteena on biomedikaalisen tiedon ja kliinisen tiedon tarkoituksenmukainen omaksuminen ja integrointi sekä käytännön lääkärintaitojen oppiminen, kasvatustieteiden professori **Mirjamaija Mikkilä-Erdmann** toteaa. Tutkimuksessa on havaittu, että vielä toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoilla on väärinymmärryksiä lääketieteen perusasioista, kuten hengitys- ja verenkiertoelimistön toiminnasta. Lääketieteen asiantuntijana kehittymistä täytyykin opetuksessa tukea pedagogisilla ratkaisuilla.

■ Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen opetuksessa on yksi tapa rakentaa rikas oppimisympäristö asiantuntijana kehittymiselle. – Turun yliopistossa on kehitetty verkko-opetuksen keskus **Medica** ja autenttista oppimateriaalia opintoihin tarjoava opetuskuvasto **Medimage**, suunnittelija **Sari Kuitunen** lääketieteellisestä tiedekunnasta kertoo. Lähes kaikkien luentojen materiaalit tuodaan Medica-portaaliin, josta opiskelijat voivat kerrata oppimaansa koko opiskelujensa ajan. Opiskelijat ovat kokeneet verkossa olevat luennot sekä verkkokurssien materiaalit suureksi avukseen ollessaan kesälääkäreinä ja siten ensi kertaa itsenäisesti kosketuksissa potilaiden kanssa. Samalla kehittyä tiedonhakutaito, joka on tärkeä osaamisalue lääketieteen asiantuntijalle, Kuitunen painottaa.

KOULUTUSTARJONTAA KEVÄÄLLÄ 2012

Täydennyskoulutusta

Työnohjaajakoulutus – lisäkoulutus ET-tason psykoterapiakoulutuksen jatkoksi 60 op

TerveTie – terveystietoa opettaville opettajille suunnattu täydennyskoulutus: Tulevaisuusorientoitunut toiminta – terveystieto tutuksi uusin keinoin 4 op

Lisätietoja: brahea.utu.fi/taydennyskoulutus

Avoimen yliopiston opintoja mm.

KULTTUURI, HISTORIA, VIESTINTÄ

Suomen historian peruskurssi 5 op (vo)

Mediakasvatus 4 op (vo)

Suomen ja lähialueiden taidehistoria 5 op (myös vo)

Suomen kieli: Kielihuollon kurssi 3 op, Tekstianalyysi 3 op, Kirjoittaminen 3 op

OPETUS, KASVATUS, YHTEISKUNTA

Kasvatustieteen peruskurssi 25 op (vo)

Kasvatustieteen aineopinnot 35 op (vo)

Oppimisen, opetuksen ja arvioinnin perusteet 6 op (vo)

Kasvatuksen psykologia 4 op (vo)

Psykologian perusopinnot 35 op (vo)

Psykologian aineopinnot 35 op (vo)

Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön opintoja

Sosiologia: Suomalainen yhteiskunta 2 op (myös vo)

Kotouttaminen ja ammatilliset käytännöt

maahanmuuttajatyössä 5 op

HYVINVOINTI, HOITOTYÖ

Ihminen, ympäristö ja terveys 2 op

Sosiaalipediatria 2 op

Hoitotieteen aineopinnot 35 op

Ohjaus ja oppiminen hoitotyössä 3 op

MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLISET OPINNOT

Maantieteen peruskurssi 25 op (vo)

Kaupunkitutkimuksen luennot 2 op

Kaupunkisuunnittelun luennot 2 op
Sustainable Urban Development and Living 4 op
Urban Policy and Planning 2–4 op
Ympäristötieteen peruskurssi 25 op (vo)
Ympäristön kemiallisuus 3 op (vo)
Biologia: Eläinphysiologian perusteet 3 op, Genetiikan perusteet 3 op (myös vo)
Tähtitieteen historia 5 op
Tietojenkäsittelytieteet: Tietokannat I 5 op, Tietojenkäsittely ja yhteiskunta 4 op, Sopimusperusteinen ohjelmointi 5 op, Tietoverkot ja tietoturva 5 op

OIKEUSTIEDE

Johdatus oikeustieteeseen 5 op (myös vo)

Kauppoikeus 7 op, Rikosoikeus 8 op, Ympäristöoikeus

7 op, Valvoikeus 7 op, Kriisi- ja valmiuslainsäädäntö

5 op, EU:n ympäristöoikeus 5 op ym.

KAUPPAKORKEAKOULUN OPINNOJA mm.

Laskentatoimi ja rahoitus: Kirjanpidon perusteet 2 op, Kustannuslaskennan perusteet 4 op, Rahoituksen perusteet 5 op

Johtaminen ja organisointi: Johtaminen ja liiketoiminta 4 op (vo), Henkilöstöjohtaminen 5 op

Markkinointi: Markkinoinnin perusteet 4 op (vo)

Kansainvälinen liiketoiminta: Kansainvälisen liiketoiminnan perusteet 3 op

Logistiikka: Logistiikan perusteet 3 op

Yrittäjyys: Pienyritysten johtaminen 6 op, Yrittäjyys 3 op

Kansantaloustiede: Rahatalous 6 op, Taloushistoria 4 op

Yritysjuridiikka: Työoikeus 6 op

Taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät: Talousmatematiikan perusteet 3 op

Kielet ja liikeviestintä: English for Business 2 op, Business Communication 2 op ym.

Opintoja myös joustavasti verkossa (vo)

Opintoneuvonta puh. 02 333 6424, opo-avoin@utu.fi

Tutustu koko opintotarjontaan: avoin.utu.fi

Kuva: Ritva Kovalainen

Lastensuojelun sosiaalityön täydennyskoulutusta Turussa

Turun yliopistossa on alkanut vuoden mittainen lastensuojelun sosiaalityöntekijöille suunnattu täydennyskoulutus, joka toteutetaan oppisopimustyyppisenä. Täydennyskoulutus on tarkoitettu perustutkinnon jälkeiseksi koulutusmuodoksi työelämän ammattilaisille. Tavoitteena on vahvistaa osallistujien asiantuntijuutta ja ammatti-identiteettiä samalla kun tarjotaan mahdollisuus ajankohtaisen tutkitun tiedon päivittämiseen. Koulutuksen läpäisevänä teemana on asiakkaan kohtaaminen: asiakkaan oikeuksien, osallisuuden ja velvollisuuksien tarkastelu.

Viisitoista lastensuojelun sosiaalityöntekijää aloitti opinnot joulukuussa Turussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa koulutuksen, ja se on myöntänyt 55 aloituspaikkaa koko maahan. Helsingin ja Tampereen yliopistoissa alkoivat vastaavat koulutukset. Koulutus on maksuton. Akateemista oppisopimustyyppistä täydennyskoulutusta toteutetaan lastensuojelun sosiaalityössä ensimmäistä kertaa, ja kaikki koulutuspaikat täyttyivät lyhyessä ajassa.

Oppisopimustyyppisessä koulutuksessa keskeistä on työssä oppiminen. Osallistujilta edellytetään voimassa olevaa palvelusuhdetta ja työnantajan suostumusta koulutukseen. Työpaikka sitoutuu koulutukseen nimeämällä työpaikkaohjaajan, joka ohjaa ja tukee osallistujan työhön liittyvää kehittämishanketta. Hankkeen tavoitteena on kehittää käytännön työtä, ja siten palvelevan työn kehittämistä työpaikalla laajemmin. Yliopisto vastaa töiden tieteellisestä ohjauksesta. Kehittämishankkeen lisäksi koulutus koostuu lähipäivistä, oppimistehtävistä ja portfoliotyöskentelystä, jossa keskeisenä on työskentely oman henkilökohtaisen kehityssuunnitelman parissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriölle jätetään vuodenvaihteessa hakemus täydennyskoulutuksen jatkamiseksi. Lisätietoja saa suunnittelija **Kia Lundqvistilta**, puh. 0400 156137, kia.lundqvist@utu.fi

Futurex – Future Experts 2010–2012

Kiinnostaako sinua tietää, miten toimii jammaileva kehittäjä-yhteisö tai mitä tarkoittaa kollektiivinen mieli? Futurex – Future Experts -hankkeessa (ESR) on kehitetty uusi tapa julkaista tutkimustietoa asiantuntijuudesta. Futurex Experts -blogissa voit tutustua tutkimustuloksiin ja saada uusia näkökulmia asiantuntijana kehittämiseen.

Blogimuotoinen julkaisutoiminta on nopea ja tehokas tapa viestiä tutkimustuloksista esimerkiksi henkilöstönkehittäjille, kouluttajille ja asiantuntijoille. Artikkelit voi myös tilata omalle tietokoneelle RSS-syötteenä.

Lue lisää sivuilta

<http://futurex.utu.fi/> ja **Futurex Blogi**

Brahea

KOULUTUS- JA KEHITTÄMISKESKUS BRAHEA

Brahea toimii monitieteisessä ja kansainvälisessä Turun yliopistossa elinikäisen oppimisen palvelujen tuottajana ja asiantuntijayksikkönä

- Yliopistotasoinen täydennyskoulutus ja avoin yliopisto-opetus
 - Alueellinen ja kansainvälinen kehittämistoiminta
 - Kongressipalvelut

<http://brahea.utu.fi>

käyntiosoite:
Lemminkäisenkatu 14–18 A, 2. krs
(DataCity)
ma–pe klo 8.00–15.45

postiosoite:
Koulutus- ja kehittämiskeskus Brahea
20014 TURUN YLIOPISTO

sähköposti: brahea@utu.fi
puh. (02) 333 6330